

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

1. Прочитай уважно текст.

ДОБРЕ СЛОВО

В однієї жінки була маленька донечка Оля. Коли дівчинці виповнилося п'ять років, вона тяжко захворіла: простудилась, почала кашляти й танула на очах.

До нещасної матері почали приходити родичі — Олині тітки, дядьки, бабусі, дідусі. Кожен приносив щось смачне й поживне: липовий мед і солодке коров'яче масло, свіжі лісові ягоди й горіхи, перепелині яєчка й бульйон з курячого крильця. Кожен говорив: «Треба добре харчуватися, треба дихати свіжим повітрям, і хвороба втече в ліси й на болота».

Оля їла мед у стільниках і солодке коров'яче масло, лісові ягоди й горіхи, перепелині яєчка й бульйон з курячого крильця. Але нічого не допомагало — дівчинка вже ледве вставала з ліжка.

Одного дня біля хворої зібрались усі родичі. Дідусь Опанас сказав: — Чогось їй не вистачає. А чого — і сам не можу зрозуміти.

Раптом відчинились двері, і в хату ввійшла прабабуся Олі — столітня Надія. Про неї родичі забули, бо багато років сиділа прабабуся Надія в хаті, нікуди не виходила. Але прочувши про хворобу правнучки, вирішила навідати її.

Підійшла до ліжка, сіла на ослінчик, взяла Олину руку в свою, зморшкувату і маленьку, й сказала:

— Немає в мене ні медових стільників, ні солодкого коров'ячого масла, немає ні свіжих лісових ягід, ні горіхів, немає ні перепелиних яєчок, ні курячого крильця. Стара я стала, нічого не бачу. Принесла я тобі, мила моя правнучко, один-єдиний подарунок: сердечне бажання. Єдине бажання залишилось у мене в серці — щоб ти, моя квіточко, видужала й знову раділа ясному сонечкові.

Така величезна сила любові була в цьому доброму слові, що маленьке Олине серце забилося частіше, щічки порожевіли, а в очах засяяла радість.

— Ось чого не вистачало Олі, — сказав дід Опанас. — Доброго слова.
(267 слів)

Василь Сухомлинський

2. Скільки років виповнилося Олі, коли вона захворіла?

А шість років

Б п'ять років

В п'ятнадцять років

3. Чого не вистачало Олі?

А свіжого повітря

Б спілкування з друзями

В доброго слова

4. Запиши, які почуття охоплювали тебе під час читання оповідання.

5. Постав і запиши два запитання за змістом твору В. Сухомлинського «Добре слово».

6. Запиши, що найбільше тебе вразило в тексті. Поясни, чому. (4–5 речень)

Blank lined area for writing the answer to question 6.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

1. Прочитай уважно текст.

СПРАВЖНІЙ ДРУГ

В'єтнамська народна казка

Якось слон зустрів у лісі тигра, привітався до нього, як велить звичай, спитав про рідню.

— В цьому лісі, — відповів пихато тигр, — усі звірі нас бояться. Аж тремтять, як побачать. Ану-бо позмагаймося з тобою! Хто не перестрибне через оцей струмок, той завтра мусить прийти на галявину, щоб ним поснідали.

Слон спочатку хотів відмовитися, бо й стрибав він кепсько, і винагорода його зовсім не приваблювала — навіть йому тигрове м'ясо, коли довкола стільки соковитої трави та листя!

Проте пасувати перед хвальком теж не хотілося. Тому відповів:

— Гарзд. Позмагаймося.

Першим стрибнув тигр. Він легко, мовби граючись, перелетів на той берег. А важкий слон не зміг перестрибнути і шубовснув у воду.

— Не забудь завтра вранці прийти на умовлене місце, я тобою поснідаю! — переможно крикнув тигр і побіг геть.

Слон вибрів із струмка й засмучений поплентався додому. А вранці пішов на галявину.

Дорогою він зустрів зайця. Вони привіталися, і заць спитав:

— Вельмишановний слоне! Що у тебе трапилось?

Слон тяжко зітхнув і розповів зайцеві про вчорашнє змагання з тигром.

— Не сумуй, — заспокоїв слона заць. — Спробуємо перехитрити тигра.

Він нарвав пальмового листя, спритно зладнав собі вбрання і став невпізнаним. А тоді провів слона до галявини, наказав лягти й не ворухитися.

Невдовзі прибіг тигр. Однак на нього чекала несподіванка — слон лежав як мертвий! А на ньому сидів якийсь дивний звір і, здається, збиравсь призволятися слонятиною.

— Оце так! — вигукнув тигр. — Не знаю, що ти за звір, але як ти посміє їсти мого слона?! Ану мерщій забирайся геть!

Та дивний звір навіть уваги на нього не звернув. Підійти ближче тигр не наважився, тож побіг додому.

— Куди це ти, тигре, так поспішаєш? — раптом почув він чийсь голос.

Тигр підвів голову — аж то звісилася з дерева мавпа. Довелося розповісти їй, як його налякала якась потвора.

— Щось тут не так, — сказала мавпа. — Я всіх звірів нашого лісу знаю. А про таке чудовисько не чула. Ходімо разом і з'ясуємо, що там до чого.

— Ти одразу злякаєшся й втечеш, — завагався тигр.

— Не втечу, — запевнила мавпа. Вона зірвала ліану, прив'язала себе до тигрового хвоста, й вони рушили до галявини.

Побачивши їх, засць не розгубився й загорлав до мавпи:

— Де це ти швендяєш? Твій батько винен мені десять тигрів! А ти ото так борги повертаєш — тягнеш мені одним-однісінького? Негайно веди всіх десяток!

Тигр перелякався, хвоста підбгав та як дремене! Прив'язана до нього мавпа волоклася за ним, поки не увірвалася ліана.

А слон підвівся, допоміг зайцеві звільнитися від пальмового листа, подякував йому і сказав:

— Недаремно кажуть, що друзі пізнаються в біді. Ти, зайчику, справжній друг! (405 слів)

Пухато — зневажливо.

Необачний — необдуманий, нерозсудливий.

2. Хто є головними героями казки?

- А тигр і слон
- Б тигр, слон і засць
- В тигр, слон і мавпа

3. Хто зумів перехитрити тигра і врятувати слона?

А мавпа

Б заєць

В батько мавпи

4. Допиши речення.

Слон не відмовився від змагання, тому що _____

5. Випиши з казки речення, що виражає її головну думку.

6. Поміркуй і запиши, хто з героїв казки тобі найбільше сподобався. Чому?
(4–5 речень)

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

1. Прочитай уважно текст.

НЕГАРНА ЗВИЧКА

Легенько скрипнула дерев'яна хвіртка, і на подвір'я зайшов сусідський дідусь Микола.

— Дай, Боже, здоров'я! — привітався він і лагідно посміхнувся.

— Дай, Боже, всім! — відповів од хлівця Мишків дідусь Іван і ступив сусідові назустріч.

Мишко, що сидів під крилатим горіхом, полишив їсти з мисочки вишні й відсунувся на край лави, звільняючи для дідусів місце. Він дуже любляв слухати розмову дорослих, але мав негарну звичку безцеремонно в неї встрявати.

Тим часом дідусі посідали на лаві й завели мову спочатку про те, яким спекотним видалось цьогорічне літо, потім про пасіку. А далі дідусь Іван почав розповідати про поливальну систему, яку він надумав змайструвати, щоб поливати город.

— А я вчора в тітки Ганни був. Вона мене ситром напувала, — втрутився Мишко.

Але дідусь продовжував свою розповідь, навіть не глянувши на онука. Мишко перечекав якусь мить і знову сказав:

— Наш Мурчик десь носа подряпав, і мама каже, що він горе-мисливець.

Проте Мурчиків ніс теж не зацікавив дідусів: вони й далі розмовляли про своє.

Мишко образився. «Чого це вони не звертають на мене уваги?» — сердито подумав він, смикаючи то одного дідуса за рукав, то другого. Однак вони його наче не чують.

«Але ж вони один одного чують! — подумки з обуренням відзначив хлопчик. — Про город чують, про бджіл чують. А про Мурчиків ніс — ні». І Мишко, набравши повні груди повітря, вигукнув:

— Учора Максимко, що їхня хата біля криниці, ліз через паркан і штани подер!

Однак і ця новина не справила на дідусів ніякісінького враження.

— Ви чуєте?! — несамовито заволав Мишко. — Максимко штани-и-и подер!

А тут дідусь Микола, роззирнувшись довкруги, питає в дідуся Івана:

— А де це твій Михайло? Щось я давненько не чув його й не бачив. Він у вас не з тих, що язик, мов лопата, і строчить, як з автомата. Либонь, зараз десь при цікавому ділі?

Од цих слів очі в Мишка округлились, як блюдця, і рот став круглим, наче бублик. Він мовчки зсунувся з лави і, присоромлений, потюпав до хати. (316 слів)

Оксана Кротюк

2. Визнач жанр прочитаного твору.

- А казка
- Б притча
- В оповідання

3. Яку негарну звичку мав Мишко?

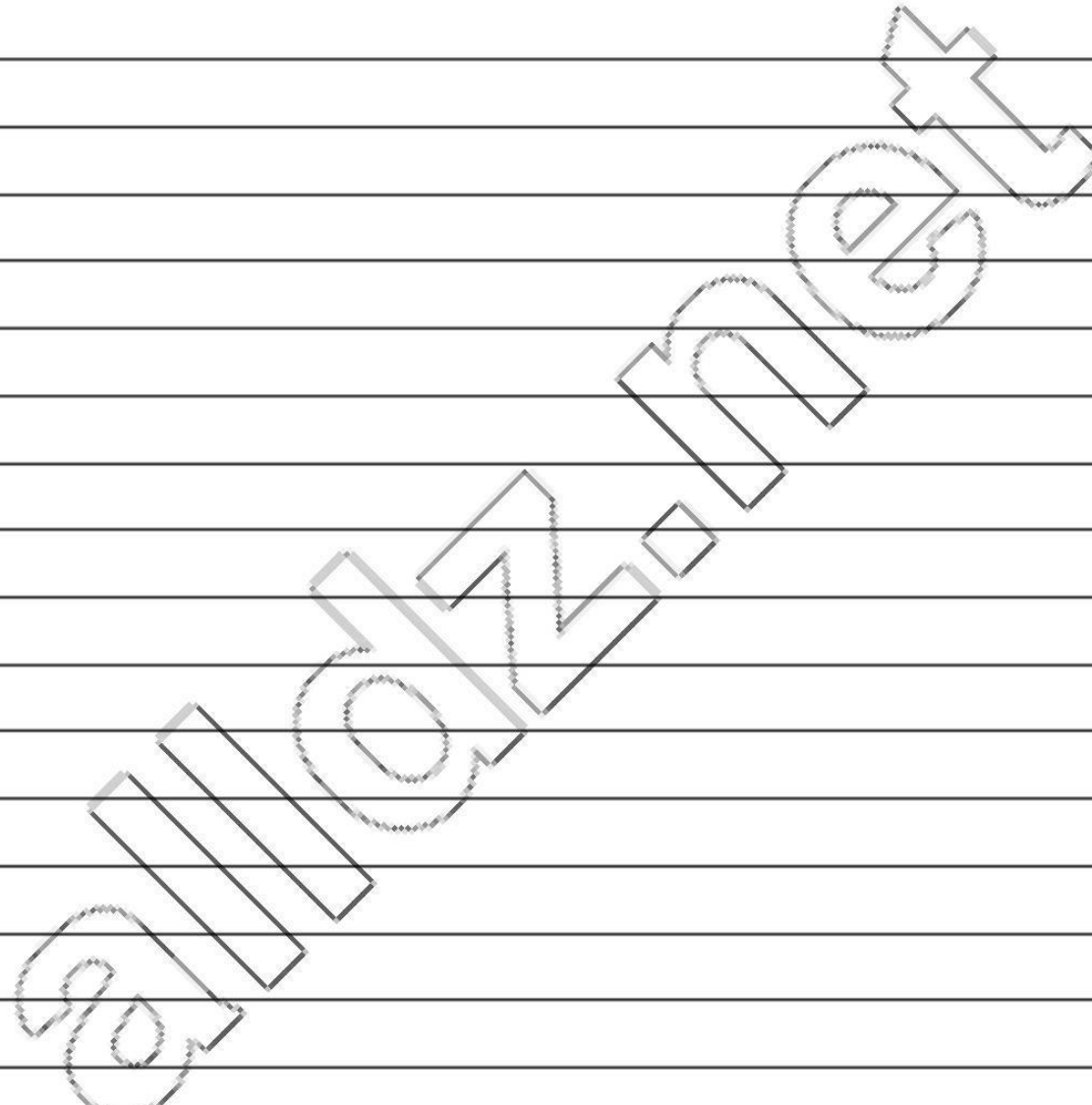
- А голосно кричати
- Б безцеремонно встрявати в розмову дорослих
- В махати руками

4. Постав і запиши два запитання за змістом твору.

5. Кому з героїв твору належать ці слова? З'єднай.

— Дай, Боже, всім!	•	• Мишкові
— Наш Мурчик десь носа подряпав, і мама каже, що він горе-мисливець.	•	• дідусяві Миколі
— А де це твій Михайло?	•	• дідові Івану

6. Поміркуй і запиши, що ти можеш порадити Мишкові. (4–5 речень)

Blank lined area for writing the answer to question 6.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

1. Прочитай уважно текст.

ПРОГАЯНИЙ ДЕНЬ

Мама йшла на роботу рано, до сходу сонця. Вона розбудила Петрика й сказала:

— Сьогодні в тебе почалися канікули. Але гаяти часу не можна. Ось тобі робота на сьогодні: посади біля хати дерево й прочитай цю книгу про Далекі Сині Гори.

Мама показала, де викопати дерево, поклала на стіл книжку про Далекі Сині Гори й пішла на роботу.

Петрик подумав: «Посплю ще трохи». Ліг, задрімав, потім заснув міцно-міцно і снилося йому: біля хати виросло дерево, яке він посадив, а Далекі Сині Гори стали зовсім недалекі й стоять над самісіньким ставком.

Прокинувся Петрик — ой, лишенько! Сонце вже серед неба.

Хотів зараз же до роботи взятися, та подумав: «Ще встигну...».

Сів під грушею. Думає: «Ось посиджу ще трохи та й почну».

Потім пішов у садок, ягоди їв, за метеликом ганявся, потім знову під грушею сидів.

Прийшла мати ввечері й каже:

— Показуй, що зробив, сину.

А Петрикові нічого показати. Соромно йому матері у вічі дивитись.

— Ходімо, сину, покажу тобі, що люди зробили за той день, що ти прогаяв.

Взяла мама сина за руку й повела. Підводить до одного поля й показує:

— Вчора тут була стерня, а сьогодні рілля. Тут працював тракторист. А ти байдики бив.

Підвела до колгоспного двору, показує багато-багато ящиків з помідорами й каже:

— Ці помідори вранці були на полі, а тепер у ящиках. Завтра їх повезуть у місто. Це робила я з жінками. А ти байдики бив.

Підвела до великої-великої купи зерна.

— Це зерно вранці було в колосках. Хліб скошили й змолотили, зерно привезли на тік. А ти байдики бив.

Підвела до стіни, вимуруваної з цегли.

— Тут вранці був тільки гранітний фундамент, а тепер мур стоїть. Це муляри працювали. А ти байдики бив.

Підвела до великого кам'яного будинку, зайшла із сином. На полицях — паляниці, калачі. Усе пахло хлібом.

— Це пекарня, — сказала мама. — Ці хлібини вранці були ще борошном, а тепер сам бачиш. Цілий день трудилися пекарі. А ти байдики бив.

От що таке прогаяний день. (320 слів)

Василь Сухомлинський

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

А З любов'ю до природи.

Б Оповідання про дітей.

В Усна народна творчість.

3. Яке доручення дала мама Петрикові?

А посадити дерево і полити квіти

Б полити квіти і прочитати книгу

В посадити дерево і прочитати книгу

4. Поміркуй і запиши, які риси характеру проявив Петрик.

5. За допомогою цифр встанови послідовність подій у творі.

Результати плідної праці людей.

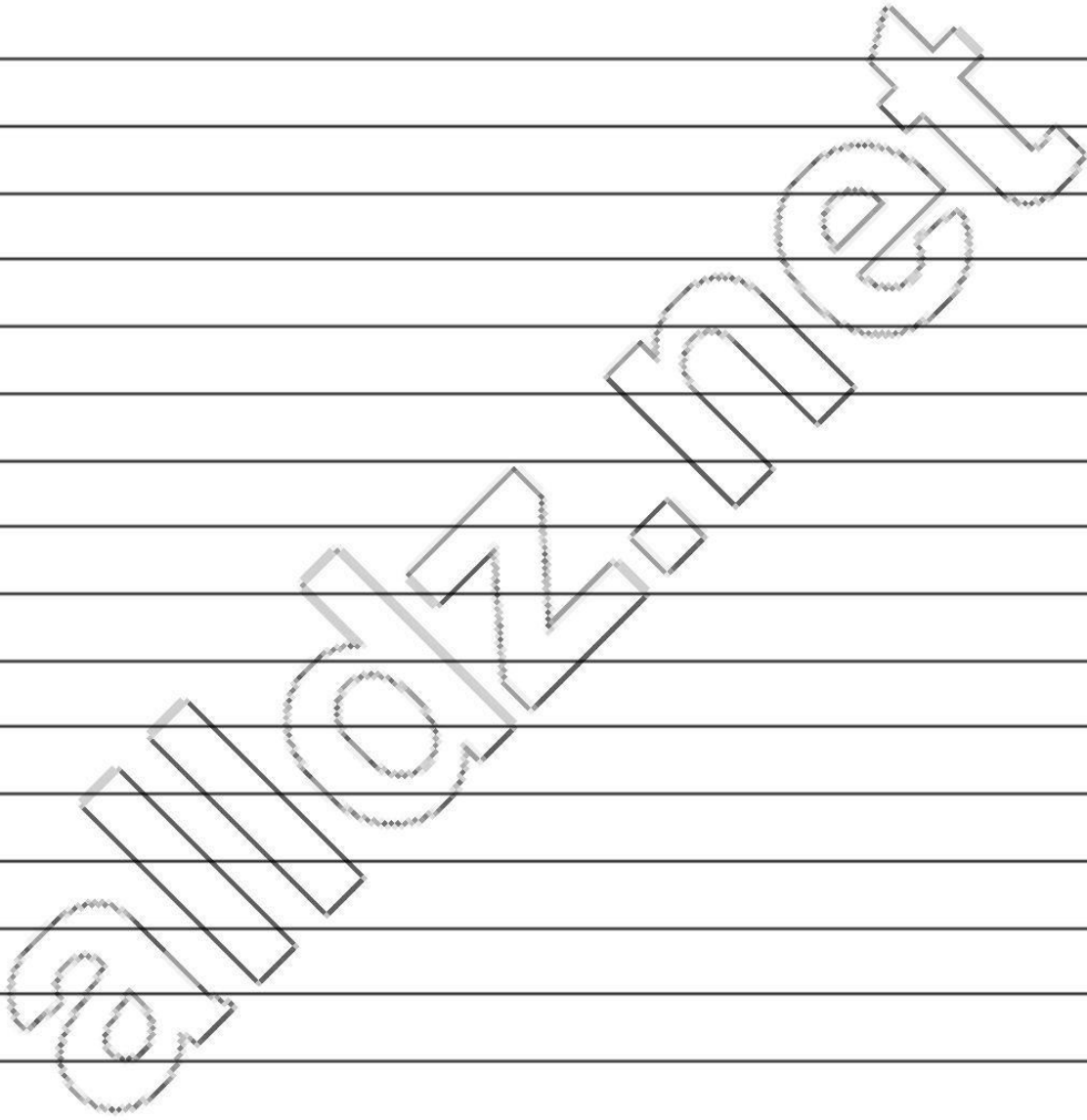
Петрик ліг і задрімав.

Мама дала доручення Петрикові.

Хлопчик прокинувся опівдні.

Петрикові соромно дивитися матері у вічі.

6. Яку пораду ти можеш дати Петрикові? Напиши про це. (4–5 речень)

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 5

1. Прочитай уважно текст.

КАЗКА ПРО ДИВНУ ДРУЖБУ

Колись дуже давно подружилися голубка й галка. Цілими днями літали вони понад містом, кружляли над дахами будинків, злітали високо в небо, перетворившись на дві маленькі цяточки — білу і чорну. І нарешті, сп'янілі від небесної сині і свіжого повітря, спускалися на землю, щоб перевести дух і побесідувати.

— Як гарно! — захоплювалися подруги.

— Сьогодні таке чудове небо! Політаймо ще! Ще вище! — пропонувала голубка, і гра розпочиналася знову.

Одного гарного весняного дня небо було напрочуд синє, хмари — білі, а голубці й галці дуже хотілося бавитись.

— Давай зловимо оту маленьку хмаринку! — запропонувала галка.

Голубка засміялася й погодилася. Довго летіли вони, веселі й сп'янілі. Згори помітили в передмісті маленьку чепурну хатинку із садочком і білим, щойно пофарбованим, парканом. Утомлені, вони посідали на паркан, аби перевести дух.

Раптом галка помітила, що вимазалася білою фарбою: виявляється, фарба на паркані ще не висохла. А на білому пір'ячку голубки нічого не було помітно. Галка почала чистити дзьобом пір'я і розлючено кричати:

— Ой лишенько! Цей паркан вимазав моє чудове чорне пір'ячко у цю гидку білу фарбу! Ой-ой, я умру від горя, якщо не відчищу її.

У своєму гніві вона зовсім забула про те, що в її приятельки біле пір'я, і каркала далі:

— Каррр, каррр, бррррідка біла фарррба, найбррррідкіший у світі коліррр!

Голубці неприємно було слухати галчині нарікання, однак вона мовчала. У неї було ніжне й вірне серце.

Наступного дня подруги знову літали понад містом, наче нічого й не сталося. Кружляли, розгорнувши крила, поривалися угору, падали вниз,

доганяли одна одну, а втомившись, сіли на симпатичний димар високої башти.

Раптом голубка помітила, що вимазалася у сажу. На чорному галчиному пір'ячку нічого не було помітно. Голубка скрушно зойкала:

— Лишенько, як я забруднилася! Мос чудове біле пір'ячко вимазалося в чорний колір! Що мені робити?

Галка так образилася на голубчині нарікання, що почала дзвобати і бити крильми подругу. По даху розліталося біле пір'ячко. Голубка ледве вирвалася від розгніваної галки.

Ось так через різні смаки розбилася дружба. (314 слів)

Славка Манева

2. Від чийого імені ведеться розповідь у казці?

- А голубки
- Б автора
- В галки

3. Що запропонувала галка голубці одного гарного весняного дня?

- А політати над містом
- Б покружляти над дахами
- В зловити маленьку хмаринку

4. Допиши речення.

Дружбу голубки і галки не можна назвати справжньою, тому що

5. З'єднай частини прислів'я, яке найбільш влучно виражає головну думку твору.

Дружні сороки	•	•	друзі не зич.
Друга шукай,	•	•	орла заклюють.
Що тобі не мило,	•	•	а знайдеш — тримай.

6. Поміркуй і запиши, які стосунки зміцнюють дружбу. (4–5 речень)

Blank lined area for writing the answer to question 6.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 6

1. Прочитай уважно текст.

ПІСНЯ ВЕСНИ

Сидів на сосні дятел. Цюкав, цюкав гіллячку — стомився. Вирішив перепочити. Коли чує: внизу говорять про нього. Схилив голову, аж то хлопець і дівчинка. Стоять під деревом, його розглядають.

— Трудяга цей дятел, — каже хлопець. — Ні влітку, ні взимку нема від нього порятунку комахам і личинкам. Скрізь знайде.

— Корисний птах, — погодилася з ним дівчинка. — Та тільки шкода: співати не вміє. А птах без пісні — що зима без снігу.

Ох і прикро ж стало дятлові від цих слів! Бач, його навіть за птаха не хочуть вважати. Зажурився бідолаха. Хіба він крил не має? Не літає? Не винищує комах? Думає, думає дятел і врешті надумав: «Дай-но і я спробую заспівати».

Умостився зручніше на гілці, набрав повні груди повітря, розкрив дзьоб... Але замість пісні якийсь противний звук вилетів: квек, квек...

Озирнувся дятел, чи ніхто його не почув. Начебто ні. Знову спробував заспівати. Еге, з такою піснею на люди не поткнешся!

Засумував дятел. А тут ще місяць лютий догулює останні дні. Ось-ось заіскриться снігами березень, заголубіє весняна розлий-вода. Все навколо заспіває, бо на то й весна. Як же дятлові без пісні?

Полетів дятел до синичок-сестричок.

— Навчіть, любі, свої пісні. Хочу, як усі порядні птахи, співати.

— Що таке? Що таке? — загомоніли вертляві синички. — Невчасно ти, дятле, прилетів. Кому ж бо охота надголодь співів навчати? Прилітай, коли потеплішає. Тоді й навчимо.

Покрутився дятел, до повзика подався. Може, він навчить.

— Ні, — відказав йому повзик, — часу нема. Сам знаєш, скільки його треба, щоб яку путящу личинку під корою взимку знайти.

І хоч кого вже дятел просив: і каркату ворону, і нічне страховисько пугача, — всі йому відмовили. Навіть миршаві горобці пожаліли свого розбишацького чивикання.

Ох і розлютився дятел. Змахнув головою, цюкнув спересердя старий сучок на сосні, а той як забринить! На весь ліс луна розляглася.

— Що таке? Сучок співає?! Ану, давай співай!

І заспівав сучок. Цюк — бринить, цюк — бринить. Дивина!

Зрадів дятел. Почав пробувати сухі гілки на сусідніх деревах — теж співають.

На цей незвичайний спів позліталися з усіх усюд птахи. Посідали на гілках — слухають, дивуються. А дятел знай своє: виграв на сучку, наче дріб вибивав на барабані.

— Чуєте, тепер і в мене пісня є! — з гордістю каже дятел.

— Так хто ж таку пісню слухати стане, — засміялися птахи. — Ні голосу, ні мелодії.

— Зате... зате вона — перша пісня весни, — відповів догадливий дятел. — А весну всі з нетерпінням чекають. І такій пісні радітимуть.
(335 слів)

Олег Буцень

2. Познач, коли відбувалися описані події.

А взимку

Б навесні

В влітку

3. Чому дятел зажурився?

А він не міг знайти друзів

Б він не вмів співати

В він змерз і хотів їсти

4. Допиши речення.

Щоб навчитися співати, дятел звернувся до _____

5. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Перша пісня весни.
- Полетів дятел до птахів, щоб навчили його співати.
- З такою піснею на люди не поткнешся.
- Дивина! Сучок співає.
- Бідолаха-дятел зажурився.
- Підслухана розмова.

6. Поміркуй, чому всі люди з нетерпінням чекають приходу весни. Напиши про це. (4–5 речень)
